

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні групи забезпечення спеціальності
від « 7 » грудня 2023 р.
протокол № 5
Голова групи Шакірманова Ж.Р.

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
«Наукова і науково-педагогічна практика»

спеціальність 103 "Науки про Землю"

(шифр і назва спеціальності)

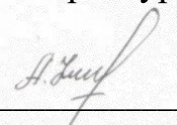
галузь знань 10 – Природничі науки

інститут, факультет, відділення аспірантури та докторантури

(назва інституту, факультету, відділення)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри гідрології суші
Пр. № 8 від " 14 " 11 2023 р.
Т.в.о. зав.кафедри Овчарук В.А.

«Узгоджено»
Завідувач відділення
аспірантури та докторантури

(підпис)

(Ільїна А.О.)

(прізвище та ініціали)

2023-2024 навчальний рік

Програма навчальної практики «Наукова і науково-педагогічна практика» для аспірантів за спеціальністю 103 "Науки про Землю", ОНП «Гідрометеорологія», спеціалізація «Гідрологія суші», 15 с.

Розробники: д-р геогр. наук, проф. Лобода Н.С.

Аспіранти: Розвод М.Р. Д.П., І р.н. (час вступу «28» лютого 2023 р.)

ВСТУП

Навчальна практика відноситься до фахових освітніх компонентів за Стандартом Вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, спеціальність 103 "Науки про Землю" (Наказ МОН України №828 від 19.09.2022 р.) та ОНП «Гідрометеорологія» (Наказ від 31.10.2022 р. № 172-ОД). Навчальна практика аспірантів має назву «Наукова і науково-педагогічна практика», розподіляється на наукову і викладацьку складові. Навчальну практику аспіранти проходять у 2, 3 і 4 семестрах протягом 60, 60 і 30 годин відповідно.

Метою наукової і науково-педагогічної практики аспірантів є набуття навичок та вмінь наукової та навчально-методичної роботи при проведенні навчальних занять та самостійного наукового дослідження при роботі у складі наукових колективів (груп) (згідно Положення «Про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету» (Наказ №168 від 31.10.2022 р.) https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol27_2.pdf

Після проходження практики аспірант має засвоїти базові знання, він повинен:

Знати:

- методологічні основи наукових досліджень;
- правила та етапи виконання науково-дослідних робіт;
- правила оформлення розділів наукових звітів,
- правила складання бібліографічних посилань;
- форми оприлюднення результатів наукових досліджень;
- нормативні документи, що стосуються освітнього процесу;
- інноваційні підходи до викладання у вищій школі.

Вміти:

- обґрунтовувати актуальність теми, обирати сучасні методи дослідження;
- результативно працювати в складі колективів (груп), співпрацювати з іншими дослідниками, щоб координувати дії та результати;
- визначити, отримати та опрацювати дані для вирішення особистого завдання в межах дослідження та нести відповідальність за вчасне, якісне та ефективне виконання розділу робіт;
- формулювати висновки з особистого наукового дослідження;
- оформляти розділ наукового звіту з викладенням результатів особистого наукового дослідження;
- оприлюднювати результати досліджень на наукових конференціях;
- організовувати лекційні та практичні заняття;
- викладати навчальні матеріали зрозуміло для здобувачів вищої освіти.

В результаті проходження наукової і науково-педагогічної практик аспірант отримає компетентності і результати навчання згідно ОНП «Гідрометеорологія», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти спеціальність 103 "Науки про Землю"

(Наказ від 31.10.2022 р.№ 172-ОД)

https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/programa-phd_103_nauki-pro-zemlyu_standart_27.10.2022.pdf

Компетентності		Результати навчання	
Код	Опис	Опис	Код
<i>Спеціальні (фахові)</i>			
СК03	Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики наук про Землю, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з наук про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	РН06
		Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми у науках про Землю з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.	РН07
СК04	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми наук про Землю, кваліфіковано оприлюднювати в тому числі іноземною мовою результати досліджень у наукових публікаціях у провідних	РН03

		міжнародних наукових виданнях та на наукових заходах.	
СК06	Здатність до встановлення передумов застосування конкретних теорій і методів досліджень оболонок Землі, або інших планет земної групи, вибору раціональної методики польових і лабораторних робіт та оцінки необхідної точності вимірювань і якості кінцевих побудов.	Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про Землю, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.	PH05
		Застосовувати загальні принципи та методи математики й природничих наук, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері наук про Землю	PH08
СК08	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.	Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері наук про Землю, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.	PH10

Час проведення і обсяг практики за ОНП «Гідрометеорологія» спеціальності 103 «Науки про Землю», РВО третій (освітньо-науковий)

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики		Форма контролю
			кредитів ЄКТС	годин	
1	Наукова і науково-педагогічна практика (наукова складова)	2	2	60	3
2	Наукова і науково-педагогічна практика (викладацька складова)	3	2	60	3
3	Наукова і науково-педагогічна практика (наукова складова)	4	1	30	3

Базою для проходження аспірантами наукової і науково-педагогічної практики є випускова кафедра, за якою закріплений аспірант. Загальне керівництво науковою і науково-педагогічною практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник аспіранта.

Аспіранти заочної форми навчання можуть проходити наукову і науково-педагогічну практику в інших навчальних закладах, які є партнерами університету. У цьому разі в індивідуальний навчальний план студента вносяться відповідні відомості згідно з вимогами Тимчасового положення про індивідуальний навчальний план студента в Одеському державному екологічному університеті.

Аспіранти університету під час проходження практики зобов'язані (згідно Положення «Про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету» (Наказ №168 від 31.10.2022 р.) https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol27_2.pdf:

– до початку практики одержати від керівника практики навчального закладу направлення, методичні матеріали (методичні матеріали, програму, щоденник, індивідуальне завдання тощо) та консультації щодо оформлення всіх документів;

– своєчасно прибути на базу практики;

– у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

– суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

– нести відповідальність за виконану роботу;

– своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

1. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Завдання	аудиторні	СРС
Рік навчання 1, Семестр 2 – Наукова складова		
1. Ознайомитись з методологічними основами наукових досліджень в галузі «Річний і меженний стік річок - умови формування та методи розрахунків і прогнозів».	4	4
2. Скласти план НДР «ГІДРОЛОГІЧНИЙ І ГІДРОХІМІЧНИЙ РЕЖИМИ РІЧОК УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОДОКОРИСТУВАННЯ І ЗМІНИ КЛІМАТУ» № ДР 0123U101578 (2023-2028 рр.), II етап «Внутрішньорічний розподіл стоку річок та узагальнення статистичних параметрів характеристик гідрологічного режиму річок в різні фази водного режиму» за тематикою	4	4
	20	8

«Методи розрахунків окремих складових водного балансу басейну, тенденції їх зміни у часі для річки Дністер» (2024 р.)		
3. Надати матеріали до наукового звіту НДР «Закономірності коливань характеристик стоку річки Дністер в умовах змін клімату».	2	4
4. Підготувати тези на конференції молодих вчених за темою «Роль кліматичних чинників у формуванні стоку Верхнього Дністра»		
Залік		10
Разом за II семестр	30	30
Рік навчання 2, Семестр 1 – Викладацька складова		
1. Ознайомлення з нормативними документами що стосуються освітнього процесу – Стандартом Вищої освіти, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти - доктор філософії, галузь знань - 10 Природничі науки, спеціальність - 103 Науки про Землю https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/09/19/103-Nauky.pro.Zemlyu-dok.filos.19.09.2022-828.pdf ОНП «Гідрометеорологія» спеціальності 103 «Науки про Землю», силлабусами освітніх компонентів програми, Положеннями ОДЕКУ щодо організації навчального процесу аспіранта https://odeku.edu.ua/polozhennya/	6	2
2. Відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін провідних викладачів університету.	2	2
3. Розробка плану та змісту аудиторних занять з дисциплін «Вплив змін клімату на економіку України (водне господарство)» для магістрів 1-го року навчання.	6	5
4. Самостійно провести аудиторні практичні заняття з дисциплін «Вплив змін клімату на водне господарство України», за темою “Оцінка змін кліматичних чинників формування водних ресурсів за даними метеорологічних спостережень у ХХ та на початку ХХІ сторіччя. Вияв трендів у коливаннях середніх річних температур повітря та річних сум опадів.», для магістрів 1-го року навчання,	4	5
5. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів.		

6. Керівництво науковими студентськими дослідженнями. 7. Обговорення з науковим керівником, підготовка звіту	2 8 2	6
Залік		10
Разом за III семестр	30	30
Рік навчання 2, Семестр 2 – Наукова складова		
1. Скласти план та надати матеріали до наукового звіту НДР кафедри «ГІДРОЛОГІЧНИЙ І ГІДРОХІМІЧНИЙ РЕЖИМИ РІЧОК УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОДОКОРИСТУВАННЯ І ЗМІНИ КЛІМАТУ» № ДР 0123U101578 (2023-2028 рр.), III етап « <i>Аналітичний огляд та обґрунтування розрахункових і прогностичних методик гідрологічного та гіdroхімічного режиму річок і водойм в умовах сезонного перерозподілу річкового стоку</i> » за тематикою «Опис структури рівнянь водного балансу басейнів, математичні моделі балансів.») (2025 р.)	10	10
2. Підготувати тези на конференції молодих вчених на тему “Математичні моделі оцінки впливу змін клімату на характеристики стоку”	5	5
Разом за IV семестр	15	15
Всього годин	75	75

Зміст наукової і науково-педагогічної практики передбачає такі види діяльності (Положення про індивідуальний навчальний план студента в Одеському державному екологічному університеті https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol01_5.pdf):

- ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу в університеті;
- вивчення під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін досвіду викладання провідних викладачів університету;
- розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни;

- самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять), самоаналіз;
- участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів;
- індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

Наукова складова навчальної практики стосується виконання робіт за темою науково-дослідної роботи випускової кафедри аспіранта.

Викладацька складова навчальної практики стосується проведення аудиторних занять з дисциплін випускової кафедри аспіранта.

В процесі практичної діяльності ведення навчальних занять повинні бути розвинуті вміння сформулювати навчально-виховну мету, адекватного вибору типу і виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності студентів: діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

Під час відвідування занять викладачів відповідних дисциплін, аспіранти мають ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання навчальної діяльності в університеті.

Під час самостійної роботи аспірант продовжує виконувати завдання, початі разом з науковим керівником.

2. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою покращення засвоєння аспірантом передбаченого програмою навчальної практики завдання керівник регулярно перевіряє хід виконання навчальної практики.

Після виконання аспірантом складової практики на певний семестр складається звіт, який надається на

уковому керівникові для перевірки. Після перевірки звіту аспірант допускається до захисту звіту комісії.

3. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Звіт з навчальної практики має мстити такі розділи:

1. Зміст звіту з зазначенням сторінок.

2. Вступ.
3. Основні розділи звіту.
4. Висновки.
5. Список використаних джерел.

Звіт повинен бути оформлений згідно з вимогами, що є чинними в університеті.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумки проходження наукової і науково-педагогічної практики розглядаються на засіданні випускової кафедри, на яке подається загальний звіт про проходження практики з відгуком наукового керівника про проходження практики.

Захист звіту з навчальної практики здійснюється комісією, до складу якої входять науковий керівник аспіранта та принаймні один з провідних науково-педагогічних працівників випускової кафедри.

Під час захисту аспірант коротко доповідає про зміст виконаної складової навчальної практики, а потім відповідає на запитання.

Максимальна сума балів за навчальну практику становить 100 балів. За виконання звіту студент набирає 60% від цієї суми балів, а за захист – 40%.

Захист звіту та його оцінювання може здійснюватися згідно з пп. 6.5 і 6.6 Положення про атестаційні комісії Одеського державного екологічного університету. Оцінювання усних відповідей аспірантів має здійснюватись за Положенням про критерії оцінки знань студентів в ОДЕКУ.

Шкала переходу до традиційної системи оцінювання за навчальну практику наведена в таблиці.

Інтегральна сума балів за навчальну практику		Традиційна оцінка
%	Бали	
<60% від максимальної суми балів	Менше 60 балів	«незараховано»
>=60% від максимальної суми балів	Від 60 до 100 балів	«зараховано»

Шкала оцінювання за системою ЄКТС та системою університету

За шкалою ECTS	За національною системою	За системою університету (в процентах)
A	5 (відмінно)	90 - 100
B	4 (добре)	82 - 89,9
C	4 (добре)	74 - 81,9
D	3 (задовільно)	64 - 73,9
E	3 (задовільно)	60 - 63,9
FX	2 (незадовільно)	35 - 59,9
F	2 (незадовільно)	1 - 34,9

Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості індивідуального навчального плану аспіранта.

5. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ

Забороняється допуск до навчальної практики аспірантів, які не пройшли первинного інструктажу на робочому місці з охорони праці та у військовий час в країні. Аспірант повинен чітко виконувати правила охорони праці та протипожежної безпеки під час проходження практики в аудиторіях та спеціалізованих комп'ютерних лабораторіях, обов'язково пройти вступний інструктаж та інструктаж на кожному конкретному місці.

Література

Частина I Наукова складова

Основна

1. Гопченко Є.Д., Лобода Н.С., Овчарук В.А. Гідрологічні розрахунки. Одеса, ТЕС, 2014, 483 с.
2. Лобода, Н. С. (2015) *Вплив кліматичних змін на галузі економіки України (водне господарство) : Конспект лекцій*. ОДЕКУ, Одеса. ISBN 978-966-186-011-6 <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/828>
3. Лобода, Н. С. (2010) *Методи статистичного аналізу у гідрологічних розрахунках і прогнозах : навчальний посібник*. Одеський державний екологічний університет, Одеса. ISBN 978-966-8470-63- <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/3475>
4. Лобода, Н. С. and Гопченко, Є. Д. (2006) *Стохастичні моделі у гідрологічних розрахунках : навчальний посібник*. ОДЕКУ, Одеса. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/3506>
5. Guide to hydrological practices. Data acquisition and processing, analysis, forecasting and other applications. WMO-No. 168. Fifth edition. World Meteorological Organization, 1994. 770 p.

6. Guide to Hydrological Practices. Volume II. Management of Water Resources and Application of Hydrological Practices WMO-No. 168. World Meteorological Organization, 2009. 302 p.

Додаткова

7. Положення «Про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету», затверджене Вченою радою ОДЕКУ 27.10.2022 р. (Наказ №168 від 31.10.2022 р.) https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol27_2.pdf
8. Мельник, С. В. та Лобода, Н. С. (2021) *Оцінка змін характеристик стоку лівобережних приток Верхнього Дністра в умовах потепління*. Український гідрометеорологічний журнал, 27. с. 55-65. ISSN 2311-0902, 2616-7271 <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/8996>
9. Лобода, Н. С. та Козлов, М. О. та Катинська, І. В. (2021) *Оцінка змін водних ресурсів Гірського Дністра у XXI сторіччі за сценарієм RCP8.5 на основі моделі «клімат-стік»*. Український гідрометеорологічний журнал, 28 (28). с. 48-64. ISSN 2311-0902 2616-7271
10. Настанова з оперативної гідрології. Прогнози режиму вод суші. Гідрологічне забезпечення і обслуговування / Керівний документ. Київ.: Український гідрометеорологічний центр, 2012. 120 с.
11. Оцінювання якості методики та точності (справджуваності) прогнозів режиму поверхневих вод суші / Керівний документ. – Київ: Український гідрометеорологічний центр, 2015. 70 с.
12. Руководство по гидрологической практике. Сбор и обработка данных, анализ, прогнозирование и другие применения. Всемирная Метеорологическая Организация (ВМО - №168). Пятое изд. 1994. 844 с.
13. Average daily discharge and annual peak discharge series collection / Pekárová P. et al. In: Pekárová P., Miklánek P. (eds.). *Flood regime of rivers in the Danube River basin. Follow-up volume IX of the Regional Co-operation of the Danube Countries in IHP UNESCO*. IH SAS, Bratislava, 2019. 215 p. + 527 p. app., <https://doi.org/10.31577/2019.9788089139460>
14. Best J., Anthropogenic stresses on the world's big rivers, *Nature Geoscience* volume 12. 2019, Pp. 7–21. <https://doi.org/10.1038/s41561-018-0262-x>
15. Blöschl, G. et al., Changing climate shifts timing of European floods. *Science* 357. 2017. Pp. 588–590.
16. Blöschl, G. et al. Changing climate both increases and decreases European river floods. *Nature*, 2019, 573(7772), pp. 108-111 <https://doi.org/10.1038/s41586-019-1495-6>
17. PannEx White Book, A GEWEX Regional Hydroclimate Project (RHP) over the Pannonian Basin. WCRP Report 3/2019, World Climate Research Programme (WCRP): Geneva, Switzerland, 2019. 108 pp. <http://www.wcrp-climate.org/WCRP-publications/2019/WCRP-Report-No3-2019-PannEx-WB.pdf>
18. Melnyk, S. та Loboda, N. S. (2020) *Trends in monthly, seasonal, and annual fluctuations in flood peaks for the upper Dniester River*. *Meteorology Hydrology and Water Management*. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/7927>
19. Loboda, N. S. та Bozhok, Yu. V. (2019) *Application of the "Climate-runoff" model to the assessment of the Danube river basin water resources in the XXI century according to the climate scenarios (A1B)*. Electronic book with full papers from XXVIII Conference of the Danubian Countries on Hydrological Forecasting and Hydrological Bases of Water Management. ISSN 978-966-7067-38-0
20. Tuchkovenko, Y. та Khokhlov, V. та Loboda, N. (2023) *Climate change impact on the freshwater balance of quasi-closed lagoons in the North-Western Black Sea coast*. *Journal of Water and Climate Change*, 7 (14). с. 2416-2431. ISSN 2040-2244 <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/12333>

1. Положення «Про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету», затверджене Вченою радою ОДЕКУ 27.10.2022 р. (Наказ №168 від 31.10.2022 р.) https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol27_2.pdf
2. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності (БЖД) для здобувачів освіти в Одеському державному екологічному університеті (ОДЕКУ). м. Одеса 2021 р.
3. Цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності щодо дій учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану та у разі отримання сигналі «Повітряна тривога» в Одеському державному екологічному університеті. 2022 р.
4. Одеський державний екологічний університет. Історія і сучасність. 1932-2002, 1932-2007. Одеса: «Астропринт», 2002, 2007 р.
5. Guidelines for the education and training of personnel in meteorology and operational hydrology. Volume II: Hydrology. Editors: G. Arduino, I. Drăghici, M.J. Hall, F.M. Holly Jr., A. Van der Beken. World meteorological organization. WMO-No.258. Fourth edition. 2003. 93 p.
6. Офіційний сайт університету <https://odeku.edu.ua/>
7. Офіційний сайт Навчально-наукового Гідрометеорологічного інституту <https://odeku.edu.ua/gidrometeorologichnyj-instytut/>, <http://gmi.odeku.edu.ua/>
8. Офіційна сторінка кафедри гідрології суші http://gmi.odeku.edu.ua/?page_id=351
9. Освітньо-наукова програма (ОНП) «Гідрометеорологія», спеціальності 103 «Науки про Землю», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти - доктор філософії <https://odeku.edu.ua/doktor-filosofiyi-103-gidrometeorologiya/>
10. Офіційний сайт університету <https://odeku.edu.ua/>
11. Положення університету <https://odeku.edu.ua/polozhennya/>
12. Офіційний сайт кафедри з е-навчання <http://dpt07s.odeku.edu.ua/login/index.php>
13. ЗВІТИ У СФЕРІ НАУКИ І ТЕХНІКИ. Структура та правила оформлювання ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Київ: ДП «УкрНДН». 2016. 31 с.
14. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Київ: ДП «УкрНДНЦ». 2016. 20 с.
15. Збірник методичних вказівок до оформлення курсових проєктів та кваліфікаційних робіт; структура презентації, для студентів денної та заочної форм навчання, рівень вищої освіти перший (бакалаврський) та другий (магістерський) / ст.викл. Гопцій М.В. Одеса, ОДЕКУ, 2020. 67 с.
16. Методичні вказівки до проходження асистентської практики для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 103 «Науки про Землю», освітньої-професійної програми «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів», рівня вищої освіти магістр / Шакірзанова Ж.Р., д-р геогр. наук, проф., Докус А.О., канд. геогр. наук, ст. викл. Одеса, ОДЕКУ, 2023. 27 с. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/11299/>
17. Лобода, Н. С. and Отченаш, Н. Д. (2023) *«Вплив кліматичних змін на галузі економіки України» (водне господарство). Методичні вказівки до практичних занять для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 103 «Науки про Землю».* [Teaching Resource] <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/12074>
18. Лобода, Н. С. and Божок, Ю. В. (2016) *Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Вплив кліматичних змін на галузі економіки України (водне господарство)».* ОДЕКУ, Одеса. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/829>
19. Репозитарій ОДЕКУ <http://eprints.library.odeku.edu.ua/>

ДОДАТОК

Зразок титульного аркуша для звіту з навчальної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гідрології сушіФакультет аспірантури та докторантури

ЗВІТ
з навчальної практики
«Наукова і науково-педагогічна практика»

Виконав аспірант 1-го року навчання

(ПІБ)

Керівник _____

(ПІБ)

Звіт перевірений та допущений
до захисту

“ ” _____ 20 __ р.
(підпис керівника)

Одеса – 20 __